

แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2

Guidelines to Prevent and Solve Drug Problems with Participation from
Educational Opportunity Expansion Schools Under
The Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational
Service Area Office 1-2

เพ็ญจันทร์ รื่นเนตร* พรเทพ รุ่งแผน**

Penchan Ruennate, Pornthep Rupan

Received: April 30, 2020 Revised: May 21, 2020 Accepted: May 22, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแนวทาง และ 2) ประเมินแนวทาง การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 136 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสมเท่ากับ 0.99 และด้านความเป็นไปได้เท่ากับ 0.98 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Student of the Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

** อาจารย์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Instructor of the Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

การป้องกัน ด้านการค้นหา ด้านการรักษา ด้านการเฝ้าระวัง และด้านการบริหารจัดการ ตามกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมวางแผนการมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ รวมรายการปฏิบัติทั้งสิ้น 77 รายการ และ 2) แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่สร้างขึ้นทุกรายการมีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติได้จริง สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ $\bar{X} > 3.50$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ (Keywords) : การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด; การมีส่วนร่วม

Abstract

This research was aimed to 1) build up guidelines and 2) evaluate the appropriateness and possibility of guidelines to prevent and solve drug problems with participation from educational opportunity expansion schools. The study included 2 stages. Stage 1 was to create participative guidelines to prevent and solve drug problems. Data provider consisted of 5 experts in educational administration, acquired by a purposive sampling. Research instrument was a 3-level rating scale questionnaire. Data analysis was conducted through content validity. Stage 2 was conducted to evaluate the appropriateness and possibility of the constructed participative guidelines to prevent and solve drug problems. A sample consisted of school 136 school directors and teachers who were responsible for work related to prevention and solution of drug problems. Research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with the appropriateness at 0.99 and the possibility at 0.98. Data analysis was conducted using Mean, Standard Deviation, and T-test. Findings revealed that; 1) the participative guidelines to prevent and solve drug problems consisted of 5 aspects including prevention, searching, treatment, monitoring, and management following the 4 participation steps. They included participations in planning, implementing, following and assessing, and receiving benefits. The total performed items were 77 and 2) the constructed guidelines to prevent and solve drug problems with the participation from the educational opportunity expansion schools were found appropriate and possible for implementation higher than the set criteria $\bar{X} > 3.50$ and at a statistically significant level of .05.

Keywords: Prevent and Solve Drug Problems; Participation

บทนำ (Introduction)

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทั่วประเทศ โดยการเปิดขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพร้อมและอยู่ห่างไกลโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา โดยการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นการดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะการขาดแคลนทรัพยากรด้านต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ วัสดุครุภัณฑ์บางประเภทยังขาดแคลน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนยังไม่มากพอ บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอและวุฒิสภาวิชาเอกไม่ตรงกับวิชาที่สอนงบประมาณได้รับล่าช้าและ ไม่เพียงพอ เป็นต้น (อรุณศรี เทวโรทร, 2561: 16) นอกจากนี้ ยังพบว่า นักเรียนที่เข้ามาเข้าเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน เพราะต้องทำงานเพื่อการดำรงชีพ หาเลี้ยงครอบครัวจากภาวะเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพค่อนข้างสูง โรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องคอยกำกับดูแลนักเรียนให้มีความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะชีวิต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1, 2560 : ออนไลน์) จากสถานการณ์ปัญหาสังคมในปัจจุบันที่สถาบันครอบครัวถูกคุกคามอย่างรวดเร็ว และรุนแรง มีความสลับซับซ้อน ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของสารเสพติด ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 15 - 24 ปี ถือเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นในการดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา จึงควรมุ่งเน้นไปที่กลุ่มวัยรุ่น หรือช่วงอายุ 12 - 15 ปี ซึ่งเป็นวัยเสี่ยงอย่างมาก โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับเด็กนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 12 - 15 ปี และจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังและป้องกันมิให้เด็กนักเรียนไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดในทุกรูปแบบ โดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ตามแนวคิดและหลักการ “4 ประสาน 2 คำ” ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจ ทหาร ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนา ซึ่งอยู่ในบริเวณท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้ช่วยสถานศึกษาให้มีมาตรการป้องกันและการปราบปรามทั้งผู้จำหน่ายและผู้เสพ มาตรการความปลอดภัย เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 15)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ทำให้มีความสนใจที่จะนำเสนอแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แบบมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2

2. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักวิชาของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ด้าน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการป้องกัน จำนวน 15 รายการปฏิบัติ ด้านการค้นหา จำนวน 15 รายการปฏิบัติ ด้านการรักษา จำนวน 13 รายการปฏิบัติ ด้านการเฝ้าระวัง จำนวน 17 รายการปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการ จำนวน 17 รายการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญที่เลือกไว้และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยการส่งด้วยตนเอง โดยได้ดำเนินการระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา และหลักวิชาของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม ด้วยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

(Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2555: 265) ซึ่งค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 แสดงว่า รายการปฏิบัติทุกรายการมีความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 จำนวน 202 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 จำนวน 136 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery method) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 64)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกัน 15 รายการปฏิบัติ ด้านการค้นหา 15 รายการปฏิบัติ ด้านการรักษา 13 รายการปฏิบัติ ด้านการเฝ้าระวัง 17 รายการปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการ 17 รายการปฏิบัติ รวม 77 รายการปฏิบัติ ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่าง เดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) กำหนดเกณฑ์การยอมรับความเป็นไปได้ไว้ที่ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ขึ้นไป โดยใช้สถิติทดสอบ One sample t-test ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุภมาศ อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2557: 32)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2 สรุปได้ ดังนี้

1. การสร้างแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า

ด้านที่ 1 การป้องกัน มีรายการปฏิบัติ จำนวน 15 รายการ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมวางแผน มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ 3) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ และ 4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีรายการปฏิบัติ 2 รายการ

ด้านที่ 2 การค้นหา มีรายการปฏิบัติ จำนวน 15 รายการ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมวางแผน มีรายการปฏิบัติ 3 รายการ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ 3) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ และ 4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีรายการปฏิบัติ 3 รายการ

ด้านที่ 3 การรักษา มีรายการปฏิบัติ จำนวน 13 รายการ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมวางแผน มีรายการปฏิบัติ 3 รายการ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน มีรายการปฏิบัติ 3 รายการ 3) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ และ 4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีรายการปฏิบัติ 3 รายการ

ด้านที่ 4 การเฝ้าระวัง มีรายการปฏิบัติ จำนวน 17 รายการ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมวางแผน มีรายการปฏิบัติ 3 รายการ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ 3) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ และ 4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ

ด้านที่ 5 การบริหารจัดการ มีรายการปฏิบัติ จำนวน 17 รายการ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมวางแผน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ และ 4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีรายการปฏิบัติ 3 รายการ

สรุปเป็นแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกัน ด้านการค้นหา ด้านการรักษา ด้านการเฝ้าระวัง และด้านการบริหารจัดการ ตามกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ รวมรายการปฏิบัติทั้งสิ้น 77 รายการ ที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงว่า รายการปฏิบัติทุกรายการมีความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้าง

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ว่า

2.1 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้าน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} > 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการค้นหา รongลงมา คือ ด้านการรักษา ด้านการป้องกัน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการเฝ้าระวังตามลำดับ

2.2 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้าน มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้เหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} > 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการค้นหา รongลงมา คือ ด้านการป้องกัน ด้านการรักษา ด้านการเฝ้าระวัง และด้านการบริหารจัดการตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการสร้างแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกัน ด้านการค้นหา ด้านการรักษา ด้านการเฝ้าระวัง และด้านการบริหารจัดการ ตามกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ รวมรายการปฏิบัติทั้งสิ้น 77 รายการ ที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงว่ารายการปฏิบัติทุกรายการมีความตรงเชิงเนื้อหา และโครงสร้าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนตามแนวทางของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ (2559: 8) ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 5 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน ยุทธศาสตร์ด้านการค้นหา ยุทธศาสตร์ด้านการรักษา ยุทธศาสตร์ด้านการเฝ้าระวัง และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2561 : 6) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์นี้เป็นยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับช่วงวัย และเป็นการดำเนินการที่เป็นระบบต่อเนื่องผ่านการเรียนการสอน และกิจกรรมต่อกลุ่มเป้าหมายในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสี พจน์ธนาศ (2559: 78) วิจัยเรื่อง การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติ กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีช่างฝีมือปัญญวิทยาที่ให้ข้อเสนอแนะว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมนั้น ต้องสร้างการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน การมีส่วนร่วมในขั้นตอนดำเนินโครงการ และการมีส่วนร่วมในขั้นการประเมินผลโครงการ จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือการมีส่วนร่วมโดยอ้อม จึงถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติ

2. ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม และความเป็นไปได้ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} > 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาค คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนแกนนำ คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำด้านศาสนา ตำรวจ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ตามกระบวนการมีส่วนร่วม ได้แก่ มีส่วนร่วมวางแผน มีส่วนร่วมดำเนินงาน มีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และมีส่วนร่วมรับประโยชน์ ซึ่งมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มักจะมีทรัพยากรทางการบริหาร เช่น ครู งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อยู่จำกัด จึงมีความจำเป็นที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชา สมิงไพร (2557: 84) เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเสนอแนวทางให้สถานศึกษาจัดตั้งสรวตรนักเรียนปราบปรามยาเสพติด จัดระบบคัดกรองให้มีประสิทธิภาพส่งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดทันที จัดค่ายคุณธรรม จัดสายตรวจของโรงเรียนร่วมกับตำรวจ สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ครู ตำรวจ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา และส่งบุคลากรเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พรศักดิ์ บรรเทาทุกข์ (2558 : 67 - 72) เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับระดับมาก และมีข้อเสนอแนะด้านเครือข่ายการปฏิบัติงาน ให้สถานศึกษาสร้างเครือข่ายภายนอกสถานศึกษา โดยหาผู้ประสานงานในการสร้างเครือข่าย โดยสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้เครือข่ายมีบทบาทในการดำเนินงานมากขึ้น และจัดทำตารางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ให้

เชื่อมโยงกับทุกเครือข่าย และมีการจัดครูพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ สภานามัยโรงเรียนและคณะกรรมการการใช้สารเสพติด (Council on School Health and Committee on Substance Abuse, 2007 : 1379) กล่าวว่า การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้การทำงานร่วมกันของผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลสุขภาพ และเจ้าหน้าที่ชุมชน จึงจะทำให้การต่อสู้กับยาเสพติดมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2 ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู นักเรียนแกนนำ คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำด้านศาสนา ตำรวจ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

1.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2 ควรดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินงานตามมาตรการ 5 ด้าน คือ ด้านการป้องกัน ด้านการค้นหา ด้านการรักษา ด้านการเฝ้าระวัง และด้านการบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นไปที่การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนแกนนำ คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำด้านศาสนา ตำรวจ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ตามกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2 ควรนำแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไปเผยแพร่ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดได้ทราบแนวทางในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการนำแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2 สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **คู่มือการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2559**. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้ำของครูสภา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย spss และ AMOSS**. กรุงเทพมหานคร: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พรศักดิ์ บรรเทาทุกข์. (2558). “สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ไพศาล วรคำ. (2555). **การวิจัยทางการศึกษา**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รังสี พจน์ธนาศ. (2559). “การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติ กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีช่างฝีมือปัญญวิทยา”. **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชา สมิงไพร. (2557). “การศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. **โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดเล็ก**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://lamphun1.webstarterz.com/>, [23 พฤศจิกายน 2560.]
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2559). **แนวทางดำเนินงานขับเคลื่อนแผนประชารัฐสร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559 - 2560**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงยุติธรรม.
- สุภมาส อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2557). **การวิจัยการบริหารการศึกษา**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรุณศรี เทวโรทร. (2561). “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Council on School Health and Committee on Substance Abuse. (2007). “The Role of Schools in Combating Illicit Substance Abuse”. **American Academy of Pediatrics**. 120 (6), 1379-1384.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). “Determination sample size for research activities”. **Education and Psychology Measurement**. 30 (3), 607-610.